

Policy för enskilda avlopp i Torsås kommun

Syftet med denna policy är dels att säkerhetsställa en enhetlig bedömning och handläggning på förvaltningen. Samtidigt som det tydliggör kommunens riktlinjer för hur avloppsvattenbehandling ska hanteras i olika situationer och med hänsyn till naturens förutsättningar.

Policyen stödjer sig på gällande lagstiftning samt de nationella miljömålen.

Inledning

De enskilda avloppen har länge varit undermåliga i Torsås kommun. I dagsläget har kommunen en hög andel avlopp som inte har längre gående rening än slamavskiljning. Utsläpp av orenat avlopp medför risk för smittspridning, övergödning och syrebrist i våra vattendrag. Det viktigaste syftet med avloppsrening är att förhindra smittspridning. Dåligt fungerande avlopp kan också sprida smittämnen till närliggande sjöar och vattendrag där människor vistas eller badar. Utsläpp av otillräckligt renat avloppsvatten till våra hav, sjöar, åar och bäckar kan ge syrebrist i vattnet med dålig lukt som följd. Det kan också orsaka övergödning, vilket leder till algblomning, igenväxta sjöar och ytterligare syrebrist. Kraftig övergödning och syrebrist kan leda till fiskdöd och minskad biologisk mångfald.

Enligt Miljöbalkens 9 kap. 7§ ska avloppsvatten avledas och renas eller tas om hand så att olägenheter för miljön eller människors hälsa inte uppkommer. Lagen ställer också krav på längre gående rening än slamavskiljning.

De nationella miljömålen är vägledande för arbetet med hållbar utveckling. Enskilda avlopp berörs främst av tre miljömål:

- Miljömålet **Ingen övergödning** innebär att enskilda avlopps utsläpp av övergödande ämnen inte får ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningarna för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.
- Miljömålet **Grundvatten av god kvalitet** medför att avloppsvattnet från enskilda avloppsanläggningar inte får ha någon negativ inverkan på grundvattnets kvalitet.
- Miljömålet **God bebyggd miljö** anger att hushållning med naturresurser, t.ex. fosfor, och därmed återföring av växtnäring från avlopp till odling, ska eftersträvas.

Även följande miljömål kan kopplas till enskilda avlopp; **Levande sjöar och vattendrag**, **Giftfri miljö** och **Hav i balans samt levande kust och skärgård**.

Målet med EU:s ramdirektiv för vatten är att alla vatten ska uppnå en god status 2015. Med en god status menas för ytvattnet god kemisk och god ekologisk status. För grundvatten är god status god kemisk och god kvantitativ status.

Naturvårdsverket kom 2006 ut med nya allmänna råd om små avloppsanordningar för hushållspillvatten (NSF 2006:7). Dessa råd avser tillämpningen av vissa bestämmelser i miljöbalken och förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Funktionskrav

Fokus ligger på avloppsanläggningens funktion och funktionskraven visar på hur mycket anläggningen kan rena avloppsvattnet. (Med avloppsvatten menas olika sorters förorenat vatten. Avloppsvatten från hushåll består av bad- disk- och tvättvatten (BDT) samt spolvatten från toaletter.) Detta innebär att olika tekniker kan användas så länge som funktionskravet uppfylls.

Normal och hög nivå enligt Naturvårdsverkets riktlinjer

Den kommunala nämnden bör i varje enskilt fall relatera skyddsåtgärder beträffande hälso- och miljöskydd för den enskilda anordningen till en normal eller hög skyddsnivå. Bedömningen av vilken skyddsnivå som behövs bör göras utifrån naturgivna och andra förutsättningar för området ifråga. Naturvårdsverkets allmänna råd ger en riktlinje för kommunerna att följa se utdrag av detta i bilaga 1.

Ett av Naturvårdsverkets grundkrav för hälsoskydd är att utsläppen från avlopp inte ska medverka till en ökad risk för smitta eller annan olägenhet, därför bör det rena vattnet från en avloppsanläggning uppfylla kraven för badvattenkvalitet. Samtidigt som hanteringen av restprodukter från avloppsanordningen ska skötas på ett hygieniskt acceptabelt sätt.

Vid hög skyddsnivå kan ytterligare skyddsåtgärder krävas utöver den huvudsakliga reningen. Exempelvis kan det finnas behov av att förbjuda vissa utsläpp, att göra utsläppspunkten mer svårtillgänglig, att öka anordningens robusthet eller att lägga till reningssteg som ytterligare reducerar föroreningsinnehållet, ökar uppehållstiden, utjämnar varierande flöden eller tar emot eventuellt bräddat vatten.

Normal skyddsnivå för miljöskydd bör leda till att 90 % av BOD (syreförbrukande ämnen) samt 70 % av fosfor renas i avloppsanläggningen. Avloppsanordningen bör även möjliggöra återvinning av näringsämnen ur avloppsfraktioner eller andra restprodukter.

Vid hög skyddsnivå ökar kraven på skyddsåtgärder och reningskraven i anläggningen ökar till 90 % av BOD, 90 % av fosfor samt 50 % kväve.

De olika kraven gör att alla reningstekniker inte passar på alla ställen se bilaga 2 för exempel för de olika skyddsnivåerna. I de anläggningar där det är svårt att ta prov på ingående vatten blir kriterierna vid hög skyddsnivå att avloppsanordningen får som mest släppa ut 0,2 gram fosfor (tot-P) och 7 gram kväve (tot-N) se omvandlingstabell för reduktion av förorening, se bilaga 3.

Skyddsnivå anpassad för olika områden

I Torsås kommun gäller generellt normal skyddsnivå både på miljö- och hälsoskydd. En högre skyddsnivå kan krävas inom extra känsliga områden då det gäller miljö eller hälsa. Nedan redogörs för vilka områden som gäller vid hög skyddsnivå;

- ✧ Områden inom 300 meter från kustlinjen
- ✧ Områden inom 100 meter från ytvatten eller vattendrag som är vattenförande under betydande del av året
- ✧ Inom primärt (inre) vattenskyddsområde
- ✧ Inom samlad bebyggelse
- ✧ Inom eller påverkansområde för Natura 2000-områden

Ytterligare platser kan ligga inom hög skyddsnivå beroende på platsens förutsättningar för att ta emot och rena avloppsvatten. Därför ska en bedömning ske vid varje enskilt fall för att säkerställa rätt skyddsnivå.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post	Plusgiro
Torsås kommun Box 503 385 25 TORSÅS	Kommunkontoret Kalmarvägen 4 www.torsas.se	0486-481 00 Direkttelefon 0486-481 52	0486-482 57 Mobiltelefon 0703629486	info@torsas.se Handläggarens E-post annika.persson- aberg@torsas.se	108270-0 Bankgiro 642-3446

Generella riktlinjer för alla enskilda avlopp

Där så är möjligt ska anslutning till kommunalt VA ske. Om det inte är möjligt ska alltid samordnade lösningar eftersträvas för att få färre utsläppspunkter och större möjligheter att kontrollera dessa.

Den dimensionerande belastningen för ett hushåll bör grunda sig på ett antagande om lägst fem pe och åretruntboende om det inte finns starka skäl mot detta.

Den som anlägger en anläggning som kräver kemikalietillförsel och mer omfattande skötsel måste kunna visa att anläggningen kommer att skötas så att den uppfyller funktionskraven, genom att exempelvis ha ett service-/skötselavtal.

En sluten tank kan i undantagsfall godkännas för uppsamling av allt avloppsvattnen där ingen annan teknik är möjlig. För installation av sluten tank görs en enskild bedömning av Miljönämnden. Slutna tankar vid urinsorterande toaletter godkänns då detta är ett led till kretsloppsanpassning.

Vid nyanläggning av avloppsanläggning bör man eftersträva att avståndet mellan slambrunn och Slamtömningsfordonet inte blir längre än 20 meter, se bilaga 4.

Ansvar

Fastighetsägaren eller den som faktiskt nyttjar anläggningen är **verksamhetsutövare** för den enskilda avloppsanläggningen och som därmed har ansvar för att välja avloppslösning och söka tillstånd (alternativt göra en skriftlig anmälan) för den hos kommunens miljönämnd. Det är sedan verksamhetsutövarens ansvar att anläggningen fungerar enligt tillståndsbeslutet. Verksamhetsutövaren ska vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att undanröja eller förhindra uppkomst av olägenhet för människors hälsa eller miljön. Tillsynsmyndigheten kan förelägga verksamhetsutövaren att utföra undersökningar som är nödvändiga för bedömning av en enskild avloppsanläggnings funktion, t.ex. provtagning.

Kommunens miljönämnd är tillsyns- och tillståndsmyndighet, och ska bistå med råd och information. Det är dock inte kommunens uppgift att välja lösning eller att utfärda ritningar och andra handlingar som behövs för ansökan. Miljönämnden prövar ansökan utifrån miljöbalken och andra tillämpliga lagar och måste följa lagens krav om t.ex. längre gående rening än slamavskiljning. Det är nämndens skyldighet att ställa sådana krav på enskilda avloppsanläggningar så att risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer.

Tillståndsmyndigheten får inte meddela ett tillstånd om man inte är säker på att tillräckligt och tillförlitligt underlag föreligger inför beslutet. En tillståndsmyndighet skall därför avvisa en ansökan om inte underlaget är tillräckligt.

Åtgärdande av befintliga avlopp

Vid förändring av äldre anläggningar ställs samma skyddskrav som vid nyanläggning. För att en befintlig avloppsanläggning ska betraktas som godkänd krävs det längre rening än en slamavskiljare. Direktutsläpp till öppet vatten, dike, markledning, stenkista, sandfilterbrunn, infiltrationsbrunn eller sjunkbrunn är inte godtagbart.

Miljönämnden och miljöförvaltningen arbetar för att alla kommunens enskilda avlopp ska ha en fullgod rening år 2015. Detta år ska alla vatten i Europa ha uppnått ”god status” enligt ramdirektivet för vatten. För att nå detta inventeras ett område i taget och där efter åtgärdas de bristfälliga avloppen samtidigt som en eventuell uppgradering av reningskrav sker.

Handläggningsrutiner

Krav på ansökan

De flesta enskilda avloppsanläggningar kräver tillstånd från kommunens miljönämnd. Detta står i 13§ FMH. Några typer av anläggningar kräver en skriftlig anmälan till miljönämnden. Den som anlägger en avloppsanläggning utan tillstånd kan bli skyldig att betala en miljö sanktionsavgift.

Tillstånd krävs av kommunens miljönämnd för att:

- Inrätta avloppsanordning med ansluten vattentoalett eller till vilken en vattentoalett skall anslutas (13 § 1st FMH)
- Inrätta avloppsanordning utan ansluten vattentoalett (BDT-avlopp) i följande planlagda områden Södra Kärr, Järnsida, Björkenäs, Norra Kärr, Ragnabo, Påbonäs samt Kroka (08FS 2005:78).
- Ansluta vattentoalett till befintlig anläggning.

Skriftlig anmälan till Miljönämnden krävs vid:

- Inrätta avloppsanordning utan vattentoalett ansluten.
- Ändra avloppsanläggning om åtgärden kan medföra väsentlig ändring av avloppsvattnets mängd eller sammansättning, (14 § FMH). Bedömning görs från fall till fall.
- För inrättande av förmultningstolett eller annan toalett för slutlig behandling av latrin krävs en anmälan i följande planlagda områden; Södra Kärr, Järnsida, Björkenäs, Norra Kärr, Ragnabo, Påbonäs samt Kroka (08FS 2005:78).

Inom hela kommunen krävs det alltid en dispensansökan för eget omhändertagande av latrin från Kalmarsundsregionens renhållare.

Att byta ut en slamavskiljare mot ny likvärdig är varken anmälningspliktigt eller tillståndspliktigt, så länge anläggningen ligger på samma plats som tidigare. Inte heller vid byte av ledning, t.ex. vid stopp eller läckage, krävs det ingen anmälan om det kan betraktas som underhåll och ledningen inte får en ny dragning. Däremot kräver omgrävning av en markbädd eller infiltrationsanläggning tillstånd.

Utformning av beslut

Varje beslut utformas utifrån kommunens mallar. Besluten tidsbegränsas till tio år och därefter krävs en besiktning av anläggningen innan förlängning av beslutet gers.

Entreprenörsrapport eller slutbesiktning

Vid slutförandet av anläggningen ska entreprenören lämna in ett intyg att anläggningen är byggd enligt tillståndet. Med intyget ska en fotodokumentation bifogas där det tydligt framgår botten av anläggningen samt när alla delar är nerlagda. Miljöförvaltningen kan även, i vissa fall, kontrollera att anläggningen är anlagd enligt tillståndet genom en slutbesiktning på plats.

Avgift som är beslutad av Miljönämnden tas ut för handläggningstiden oavsett bifall eller avslag.

Kretslopp och hushållning, hantering av restprodukter

Enligt de allmänna råden bör kommunen skapa förutsättningar för att hushållsavfall som utgörs av avloppsfraktioner nyttiggörs. Torsås kommun har överlåtit ansvaret för hushållsavfall till Kalmarsundsregionens renhållare (KSRR). I dagsläget har varken KSRR eller Torsås kommun något system för återföring av näringsämnen till t.ex. jordbruk.

Uppdatering av policyn

Miljönämnden kommer att revidera policy vid förändringar i regelsystemet och i takt med kunskap och teknikutveckling.

Naturvårdsverkets allmänna råd (NFS 2006:7)

Tillstånds- och tillsynsmyndigheten bör i normalfallet ställa följande krav vid bedömning av avloppsanordningar och hantering av avloppsfraktioner på fastigheten.

Grundkrav

Normal nivå

- A. Dag- och dränvatten leds inte till spillvattenanordningen.
- B. Avloppsanordningen är, med undantag för eventuell infiltrerande del, tät för att hindra in- och utläckare av vatten.
- C. Avloppsanordningens funktion är enkel att kontrollera.
- D. Avloppsanläggningen är utformad så att underhåll och service underlättas.
- E. Avloppsanordningen anläggs på ett sådant sätt och på en sådan plats att dess funktion kan upprätthållas under anordningens livslängd.
- F. Avloppsanordningen åtföljs av en drift- och underhållsinstruktion från leverantören som innehåller de uppgifter som behövs för att säkra anordningens funktion.
- G. Avloppsanordningen är, i den mån det behövs, försedd med larm om det uppstår drift-, eller andra funktionsstörningar. Ett larm bör alltid finnas som varnar innan en sluten behållare för avloppsvatten har blivit full.
- H. Det finns möjlighet att ta prov på det avloppsvatten som kommer ut från anordningen i annat fall än när avloppsvattnet leds till en sluten behållare.

Hälsoskydd

Normal nivå

- A. Utsläpp av avloppsvatten medverkar inte till en väsentligt ökad risk för smitta eller annan olägenhet, t.ex. lukt, där människor kan exponeras för det, exempelvis genom förorening av dricksvatten, grundvatten eller badvatten.
- B. Den hantering av restprodukter från anordningen som äger rum på fastigheten, kan skötas på ett hygieniskt acceptabelt sätt.

Hög nivå

Utöver A - B:

- C. Ytterligare skyddsåtgärder utöver den huvudsakliga reningen i anordningen vidtas. Exempelvis kan det finnas behov av att förbjuda vissa utsläpp, att göra utsläppspunkten mer svårtillgänglig, att öka anordningens robusthet eller att lägga till reningssteg som ytterligare reducerar föroreningsinnehållet, ökar uppehållstiden, utjämnar varierande flöden eller tar emot eventuellt bräddat vatten.

Miljöskydd

Normal nivå

- A. Teknik som begränsar användningen av vatten används, t.ex. vattensåla armaturer.
- B. Fosfatfria tvättmedel och fosfatfria hushållskemikalier används.
- C. Avloppsanordningen kan förväntas uppnå minst 90 % reduktion* av organiska ämnen (mätt som BOD7).
- D. Avloppsanordningen kan förväntas uppnå minst 70 % reduktion* av fosfor (tot-P).
- E. Avloppsanordningen möjliggör återvinning av näringsämnen ur avloppsfraktioner eller andra restprodukter.
- F. Åtgärder vidtas för att minimera risk för smitta eller annan olägenhet för djur.

Hög nivå Utöver A - C, E och F:

- G Avloppsanordningen kan förväntas uppnå minst 90 % reduktion* av fosfor (tot-P).
- H Avloppsanordningen kan förväntas uppnå minst 50 % reduktion* av kväve (tot-N).

* Kan räknas om till utsläpp per person och dygn alternativt till halt, se *bilaga 4*.

Exempel på avloppsanläggningar som bedöms uppfylla de olika kraven på skyddsnivå.

Detta är endast exempel på tekniker, det finns många olika tekniker och produkter på marknaden för mer information se avloppsguidens hemsida www.avloppsguiden.se.

Normal skyddsnivå

- ◇ Slamavskiljare med efterföljande infiltration
- ◇ Slamavskiljare med efterföljande fosforavlastad markbädd
- ◇ Minireningsverk med dokumenterad reningseffekt
- ◇ Urinseparerande toalett med uppsamling av urin till slutna behållare samt övrigt spillvatten till slamavskiljare med efterföljande infiltration
- ◇ Torrtoalett/förmultningstoalett samt slamavskiljning med efterföljande infiltration för BDT-vatten

Hög skyddsnivå

- ◇ Slamavskiljare med efterföljande filterbädd med fosforbindande material
- ◇ Minireningsverk med dokumenterad reningseffekt
- ◇ Urinseparerande toalett med uppsamling av urin till slutna behållare samt övrigt spillvatten till slamavskiljare med efterföljande infiltration
- ◇ Torrtoalett/förmultningstoalett samt slamavskiljning med efterföljande infiltration för BDT-vatten

Minireningsverk har varierande uppstartningstid innan de renar avloppsvattnet tillfredsställande. För att undvika att orenat vatten kommer ut i naturen ska ett efterföljande reningssteg anläggas på fritidshus samt där hög skyddsnivå gäller.

Beräkning av specifika mängder och halter för miljöskydd

För att kunna relatera reduktionsnivåerna till utsläppta mängder och koncentrationer, följer nedan en sammanställning över den mängd föroreningar som en normalperson schablonmässigt avger per fraktion och dygn.

Spillvattenvolym liter per person och dygn (l/p, d): 170 (150-200)

Spillvattenvolym (l/p, d) om endast BDT-avlopp: 120 (100-150)

Orenat avloppsvatten; specifik och total förväntad föroreningsbelastning inkommande till en avloppsanordning.

	Urin g/p, d	Fek.+ papper g/p, d	BDT g/p, d	Total per person g/p, d	Halt ² mg/l
Syretäring (BOD7)	5	15	28	48	280 (150-350)
Fosfor (Tot-P)	1	0,5	0,5 (0,15-0,6) ¹	2	12 (5-15)
Kväve (Tot-N)	11	1,5	1,4	14	80

1 Fosforinnehållet i BDT-vatten varierar beroende på om fosfatfria tvättmedel används eller ej. Den lägsta nivån motsvarar om enbart fosfatfria hushållskemikalier används.

2 Kursiverade halter är beräknade under antagande att en person producerar 170 l spillvatten per dygn.

Reduktion av förorening, omvandlingstabell

	Reduktion %	Utsläppt mängd g/p, d	Utgående halt ¹ mg/l
Syretäring (BOD7)	90	5	30
Fosfor (Tot-P)	70	0,6	3
	90	0,2	1
Kväve (Tot-N)	50	7	40

1. Kursiverade halter är beräknade under antagande att en person producerar 170 l spillvatten per dygn.

Slamtömning (Utdrag från Kalmarsundsregionens renhållares avfallsplan 2009-2012)

Slamtömningsfordonet skall kunna komma intill brunnen. Avståndet mellan brunnen och en transportväg får inte vara längre än 20 m.

Den angöringsplats som anvisas för ett slamtömningsfordon får inte äventyra trafiksäkerheten.

Platsen bör därför inte vara skyddad av exempelvis ett backkrön eller en kurva.

Gångvägen mellan tömningsfordonets angöringsplats och brunnen skall vara fri från hinder t.ex. staket, murar, planteringar m.m. Inför tömning skall gångvägen vara lättframkomlig.

Locket till slambrunnen skall vara av lätt material och minst 400 mm innerdiameter. Tunga brunnsluck, exempelvis betongluck med diameter överstigande 750 mm, bör inte förekomma. Vid tömning skall brunnsluck vara framgrävt och markerat.

Tömningsrör till slutna tankar skall ha en innerdiameter på minst 150 mm.

Brunnen skall vara så utformad att den är lätt att tömma. Speciella verktyg eller redskap ska inte behövas för att tömma brunnen.

